

ПІСЛЯВОЄННІ КОНКУРСИ СИЛАЧІВ ЯК НОВИЙ ЕТАП В ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ГИРЬОВОГО СПОРТУ

ТАРАС КИРИЧЕНКО, КОСТЯНТИН ПРОНТЕНКО, ВАСИЛЬ ПРОНТЕНКО

Червоноградський державний педагогічний університет ім.Г. Сковороди

Постановка проблеми. Дослідження історії розвитку гирьового спорту в СРСР у післявоєнні роки представляє певну наукову цінність. Саме в цей період зростає інтерес до важкої атлетики. З метою пошуку багатирів-важкоатлетів починають проводитись конкурси силачів, де вправи з гирями посідали одне із визначних місць. Це й стало підґрунтям для подальшого розвитку гирьового спорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми історії розвитку гирьового спорту були висвітлені в дослідженнях вчених: українських - Ю.В.Щербини, В.Ф.Рагушенка [1, 2], російських - В.С.Рассказова, М.Л.Антокаря [3, 4, 5]. Проте місце післявоєнних конкурсів силачів в історії розвитку гирьового спорту вимагає подальших досліджень.

Мета роботи - всебічне висвітлення історії розвитку гирьового спорту в СРСР після Великої Вітчизняної війни.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, історичний та порівняльний методи.

Обговорення результатів дослідження. Після вступу в 1946 році до Міжнародної федерації, важка атлетика стає одним з популярних та престижних видів спорту в СРСР. Спортивне керівництво країни розуміло, що досягати успіху можна лише при наявності гідного резерву. Разом з тим, нестача інвентарю, устаткування, спеціалізованих залів стримувало цей процес. Гірі, як найбільш доступний засіб для розвитку силових якостей, що не потребує великих матеріальних витрат та особливих умов для занять, могли значно вплинути на вирішення даної проблеми, особливо в сільській місцевості.

Так, в 1947 році широкого розвитку отримав пошук багатирів-важкоатлетів. В селах, містах, військових частинах, на флотах проводились масові змагання - конкурси силачів. У програму змагань входили прості вправи, що не вимагали довгострокової підготовки: жим штанги двома руками, відрив штанги від помосту двома руками (згодом цю вправу було замінено поштовхом), ривок двохпудової гирі однією рукою та підйом двох гир по 2 пуди на кількість разів [1, 2, 3].

Найбільшою популярністю користувався ривок гирі однією рукою. Оскільки спочатку правилами змагань дозволялось після кожного опускання ставити гирю на поміст, не відриваючи від неї руки (отже, була можливість для відпочинку), рекорд у цій вправі зростав дивовижними темпами: 73 рази підняв гирю М. Большаков (Чкалов), потім 170 разів - А. Хатіашвілі (Тбілісі). В Одеську М.Контелов підняв гирю 401 раз, в Севастополі на конкурсі силачів

Чорноморського флоту матрос А. Заремба підняв «двійника» 658 разів, але переможцем став старшина першої статті В. Нікітін, який виконав вправу 702 рази, витративши на виконання вправи 2 години 23 хвилини [4].

Перед фінальним конкурсом на звання чемпіона СРСР правила виконання ривка змінилися – гирю не дозволялось ставити на поміст. Ривок виконувався однією (будь-якою) рукою на кількість разів довільним способом, але торкатися гирею помосту заборонялось. При опусканні, гирю необхідно було спочатку опустити до плеча, а потім вниз. У другій вправі – піднімання двох гир одночасно – гирі брались на груди та від грудей виконувався жим, поштовх або швунг (поштовх без підсіду) на кількість разів [5].

24-25 жовтня 1948 року в Москві в Палаці фізичної культури «Крилья Советов» відбувся фінал першого Всесоюзного конкурсу силачів. У ньому приймали участь спортсменів -55 переможців республіканських змагань. Абсолютним чемпіоном конкурсу став Микола Большаков (Чкалов) (особиста вага – 93,5 кг), який виконав 33 ривка та 19 підйомів від грудей [3]. Для порівняння, на 1 січня 2006 року рекорд світу у ваговій категорії понад 90 кг при 10-хвилинному регламенті становить: поштовх - 175, ривок - 220 підйомів (І.Денисов, Росія).

Метою проведення післявоєнних конкурсів силачів була популяризація важкої атлетики, виявлення нових богатирів-самородків та залучення широких мас молоді до занять важкою атлетикою [5]. Але шлях «в штангу через гирі» себе не виправдав. Важка атлетика до цього часу вже досягла високого рівня розвитку в країні та на міжнародній арені (цей вид входив до Єдиної Всесоюзної спортивної класифікації, важкоатлет міг стати Майстром Спорту СРСР). Тому вибір часто здійснювався на користь важкої атлетики.

Проте вправи з гирями продовжували користуватись популярністю у воїнів Радянської Армії та, особливо, у сільській молоді, де не було достатньої фінансової та матеріально-технічної бази для розвитку інших видів спорту.

Висновки. У післявоєнні роки не вирішувалося завдання перетворення галузі у самостійний вид спорту, тому змагання проводилися у вигляді конкурсів силачів під патронатом важкої атлетики, де не було ні чітких однакових для всіх республік правил, ні класифікаційних нормативів. Проте інтерес до цього виду спорту в народі зберігся.

Література:

1. Щербина Ю.В. *Гирь восхитительный полёт.* – К., 1998. – 118с.
2. Рагушенко В.Ф. *Гиревой спорт на новом этапе // Тяжелая атлетика: Ежегодник, 1986.* – М.: Физкультура и спорт, 1986. – С. 47-50.
3. Рассказов В.С. *Удаль молодецкая. (История гиревого спорта).* – Рыбинск, 2003. – 34 с.
4. Аптекарь М.Л. *Тяжелая атлетика в СССР в 1945-1950 гг. // Тяжелая атлетика: Ежегодник, 1977.* – М.: Физкультура и спорт, 1977. – С. 71-76.
5. *Второй Всероссийский конкурс силачей.* – М.: - 1948. – 39 с.